

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова
Факультет економіки та екології моря

Кафедра інтелектуальної цифрової економіки

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

Зовнішньоекономічна діяльність підприємств

Foreign economic activity of enterprises

рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

тип дисципліни – обов’язкова

мова викладання – українська

Миколаїв – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємств» є однією зі складових комплексної підготовки фахівців в Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова.
“ 28 ” квітня 2025 року. – 14 с.

Розробник: Рогов В.Г., кандидат економічних наук, доцент

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність» розглянуто на засіданні кафедри інтелектуальної цифрової економіки

Протокол № 5 від «28» 04 2025 р.

Завідувач кафедри к.е.н., доцент

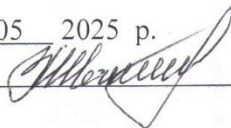

Оксана КОРНІЄНКО

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємств» розглянуто методичною радою Факультету економіки та екології моря

Протокол № 10 від « 14 » 05 2025 р.

Голова к.е.н., доцент

Вячеслав ІВАТА

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність» погоджено з навчальним відділом

Начальник відділу

Андрій ЛАБАРТКАВА

Робоча програма навчальної дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємств» затверджено Навчально-методичною радою НУК

Протокол № 5 від «21» 05 2025 р.

Голова НМР НУК

Серій СЛОБОДЯН

© НУК, 2025 рік

© Рогов В.Г.

ЗМІСТ

	Стор.
Вступ	4
1. Опис навчальної дисципліни	5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни	5
3. Передумови для вивчення дисципліни	6
4. Очікувані результати навчання	6
5. Програма навчальної дисципліни	6
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування	10
7. Форми поточного та підсумкового контролю	11
8. Критерії оцінювання результатів навчання	12
9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна	12
10. Рекомендовані джерела інформації	13

ВСТУП

Анотація

Дисципліна "Зовнішньоекономічна діяльність підприємств " охоплює фундаментальні принципи, механізми та інструменти здійснення зовнішньоекономічних операцій, правове регулювання міжнародної торгівлі та інвестиційної діяльності, а також особливості ведення бізнесу з іноземними партнерами.

Протягом курсу студенти мають змогу ознайомитися з основними формами зовнішньоекономічної діяльності, такими як експорт, імпорт, спільне підприємництво, іноземне інвестування та інші. Розглядаються питання міжнародної торгівельної політики, митного регулювання, валютного контролю, міжнародних платіжних систем та управління ризиками у зовнішньоекономічній діяльності. Особлива увага приділяється аналізу міжнародного ринкового середовища, вибору зовнішньоекономічної стратегії підприємства та практичним аспектам підготовки і реалізації зовнішньоекономічних контрактів.

Дисципліна спрямована на набуття студентами практичних навичок аналізу зовнішніх ринків, оцінки конкурентоздатності підприємства на міжнародному рівні, розробки ефективних зовнішньоекономічних стратегій, ведення переговорів з іноземними партнерами та оформлення необхідної документації. Отримані знання та навички сприятимуть підготовці кваліфікованих фахівців, здатних ефективно здійснювати зовнішньоекономічну діяльність в умовах глобалізації та зростаючої міжнародної конкуренції.

Ключові слова: міжнародна торгівля, експорт, імпорт, митне регулювання, зовнішньоекономічний контракт, міжнародний маркетинг

Abstract

The discipline " Foreign economic activity of enterprises" covers the fundamental principles, mechanisms, and instruments for conducting foreign economic operations, the legal regulation of international trade and investment activities, as well as the specific features of doing business with foreign partners.

Throughout the course, students will become familiar with the main forms of foreign economic activity, such as export, import, joint ventures, foreign investment, and others. Issues of international trade policy, customs regulation, currency control, international payment systems, and risk management in foreign economic activity are considered.

Special attention is given to the analysis of the international market environment, the selection of a company's foreign economic strategy, and the practical aspects of preparing and executing foreign economic contracts. The discipline aims to develop students' practical skills in analyzing foreign markets, assessing the competitiveness of enterprises at the international level, developing effective foreign economic strategies, negotiating with foreign partners, and preparing the necessary documentation. The acquired knowledge and skills will contribute to the training of qualified specialists capable of effectively conducting foreign economic activities under conditions of globalization and growing international competition.

Keywords: international trade, export, import, customs regulation, foreign economic contract, international marketing

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 7	Галузь знань <u>07 «Управління та адміністрування»</u>	Обов’язкова	
Модулів – 1	Спеціальність 076 «Підприємництво та торгівля»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	4-й
Загальна кількість годин - 210		Семестр	
		7-й	7-й
	Лекції		
Тижневих годин для денної форми навчання: Аудиторних – 9; самостійної роботи студента – 16	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	30 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		45 год.	8 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		135 год.	194 год.
Вид контролю: екзамен			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність» є формування у студентів комплексного розуміння принципів функціонування світової економіки та зовнішньоекономічних відносин, механізмів організації та регулювання міжнародної торгівлі й інвестицій, а також розвиток практичних навичок здійснення зовнішньоекономічних операцій, аналізу міжнародного ринкового середовища, управління ризиками та вибору ефективних стратегій виходу на зовнішні ринки.

Відповідно до освітньо-професійної програми студенти набувають таких компетентностей:

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.

СК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК 9. Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.

Завданням вивчення дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність» є забезпечення студентів знаннями, навичками та компетенціями, необхідними для самостійного здійснення зовнішньоекономічних операцій, аналізу міжнародного ринкового середовища, розробки і реалізації зовнішньоекономічних стратегій підприємства, оформлення зовнішньоекономічних контрактів, а також для ефективного управління ризиками у сфері міжнародної діяльності.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення даної дисципліни є «Економіка діяльності морських портів та морської транспортної логістики», «Економіка торгівлі».

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів таких результатів навчання:

ПРН 13. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ПРН 16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.

ПРН 19. Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади та розробка стратегії зовнішньоекономічної діяльності

Тема 1. Зовнішньоторговельні операції: види, форми, особливості [1, с. 145], [2, с. 789 — 805].

Тема 2. Розробка стратегії опанування зовнішнього ринку [3, с. 112], [4, с. 201 — 215].

Тема 3. Правова підготовка до ЗЕД [5, с. 89], [6, с. 45].

Тема 4. Державне регулювання ЗЕД [7, с. 167], [8, с. 32 — 48].

Тема 5. Міжнародні економічні організації та їх вплив на ЗЕД [9, с. 102], 10, с. 412 — 425].

Тема 6. Міжнародна конкурентоспроможність підприємства [11, с. 134], [12, с. 901 — 918].

Тема 7. Міжнародний маркетинг [13, с. 189], [14, с. 255 — 270].

Тема 8. Інформаційне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності [15, с. 78], [16, с. 112 — 129].

Змістовий модуль 2. Організація, аналіз та оцінка ефективності зовнішньоекономічних операцій

Тема 9. Орендні операції в міжнародній практиці [17, с. 156], [18, с. 301 — 315].

Тема 10. Міжнародне науково-технічне співробітництво [19, с. 98], [20, с. 1782 — 1795].

Тема 11. Технічне обслуговування машин та обладнання в контексті ЗЕД [21, с. 145], [22, с. 450 — 452].

Тема 12. Комерційна підготовка до контрактної діяльності в ЗЕД [23, с. 67], [24, с. 211 — 228].

Тема 13. Зміст та структура зовнішньоекономічного контракту [25, с. 89 — 91], [26, с. 789 — 805].

Тема 14. Управління ризиками в ЗЕД [27, с. 132 — 135], [28, с. 125 — 128].

Тема 15. Аналіз експортної та імпоротної діяльності підприємства [29, с. 105], [30, с. 412 — 427].

Тема 16. Оцінювання ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства [31, с. 88 — 93].

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Разом	у тому числі			разом	у тому числі		
		л	п	сам		л	п	сам
1	2	3	4	5	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади та розробка стратегії зовнішньоекономічної діяльності								
1.1. Зовнішньоторговельні операції: види, форми, особливості	14	2	2	10	14	1	-	13
1.2. Розробка стратегії опанування зовнішнього ринку	14	2	2	10	14	1	1	12

1.3. Правова підготовка до ЗЕД	14	2	2	10	14	-	-	14
1.4. Державне регулювання ЗЕД	14	2	2	10	14	-	-	14
1.5. Міжнародні економічні організації та їх вплив на ЗЕД	14	2	2	10	14	-	-	14
1.6. Міжнародна конкурентоспроможність підприємства	14	2	2	10	14	1	1	12
1.7. Міжнародний маркетинг	14	2	2	10	14	1	1	12
1.8. Інформаційне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності	7	1	1	5	7	-	-	7
Разом за ЗМ 1	105	15	15	75	105	4	3	98
Змістовий модуль 2. Організація, аналіз та оцінка ефективності зовнішньоекономічних операцій								
2.1. Орендні операції в міжнародній практиці	14	2	4	8	14	-	-	14
2.2. Міжнародне науково-технічне співробітництво	14	2	4	8	14	-	-	14
2.3. Технічне обслуговування машин та обладнання в контексті ЗЕД	7	1	2	4	7	-	-	7
2.4. Комерційна підготовка до контрактної діяльності в ЗЕД	14	2	4	8	14	-	1	13
2.5. Зміст та структура зовнішньоекономічного контракту	14	2	4	8	14	1	1	12
2.6. Управління ризиками в ЗЕД	14	2	4	8	14	1	1	12
2.7. Аналіз експортної та імпоротної діяльності підприємства	14	2	4	8	14	1	1	12
2.8. Оцінювання ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства	14	2	4	8	14	1	1	12
Разом за ЗМ 2	105	15	30	60	105	4	5	96
Всього:	210	30	45	135	210	8	8	194

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Зовнішньоторговельні операції: види, форми, особливості	2
2	Розробка стратегії опанування зовнішнього ринку	2
3	Правова підготовка до ЗЕД	2
4	Державне регулювання ЗЕД	2
5	Міжнародні економічні організації та їх вплив на ЗЕД	2
6	Міжнародна конкурентоспроможність підприємства	2
7	Міжнародний маркетинг	2
8	Інформаційне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності	1
9	Орендні операції в міжнародній практиці	4
10	Міжнародне науково-технічне співробітництво	4
11	Технічне обслуговування машин та обладнання в контексті ЗЕД	2
12	Комерційна підготовка до контрактної діяльності в ЗЕД	4
13	Зміст та структура зовнішньоекономічного контракту	4
14	Управління ризиками в ЗЕД	4
15	Аналіз експортної та імпоротної діяльності підприємства	4
16	Оцінювання ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства	4
-	Разом	45

Самостійна робота

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин за формою навчання	
		Денна	Заочна
1	Підготовка до лекцій	20	44
2	Підготовка до практичних робіт	40	90
3	Підготовка до поточного контролю	30	-
4	Підготовка до захисту	45	60
Разом		135	194

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрації

Методами навчання для всіх видів занять є:

робота з контентом – опрацювання доступних джерел інформації, спрямоване на формування нових знань, їх закріплення, вироблення вмінь і навичок та реалізацію контрольної-корекційної функції в умовах формальної, неформальної та інформальної освіти;

пояснення – вербальне розкриття причинно-наслідкових зв'язків та закономірностей у розвитку відносин щодо організації бізнесу в умовах третьої та четвертої промислової революції й споживацького мислення, економічної поведінки з огляду на поширення інформаційних технологій;

дискусія – обмін судженнями щодо важливих проблем для набуття нових знань, обґрунтування своїх думок, вміння її візуалізації та обстоювати.

Методами навчання для лекційних занять є:

лекція – вербальний виклад навчального матеріалу, який характеризується великим обсягом, складністю логічних побудов, сконцентрованою розумових образів, доведень і узагальнень;

ілюстрування – демонстрація та сприйняття фактів, процесів і явищ у їх символічному зображенні за допомогою слайдів, презентацій, відповідних матеріальних носіїв інформації;

відеометод – використання відеоматеріалів для активізації наочно-чуттєвого сприймання, забезпечення як найлегшого і міцного засвоєння знань в їх образно-понятійній цілісності та емоційній забарвленості.

Методами навчання для практичних занять є:

практична робота поглиблення і закріплення теоретичних знань та перевірки наукових висновків;

методи контролю і самоконтролю:

контрольні роботи;

контрольні тестові роботи програмованого типу (перелік запитань та можливі варіанти відповідей на кожне з них).

Методами контролю і самоконтролю є: опитування, модульні контрольні роботи, відповіді на питання тестів.

Засобами оцінювання та методами демонстрації результатів вивчення дисципліни є: усні відповіді на практичних заняттях, презентації виконаних досліджень модульні контрольні роботи у формі відповідей на тестові запитання, контрольна робота і захист, залік.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною шкалою. Підсумкова оцінка навчального курсу складається з оцінок, отриманих студентами впродовж поточного та підсумкового контролю. Вони передбачають оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти та набутих ними практичних навичок.

Поточний контроль здійснюється на модульних контрольних роботах, які проводиться після завершення чергового змістовного модуля. Модульні контрольні роботи складаються з відповідей на тестові запитання.

Питома вага заключного захисту в загальній системі оцінок – 20 балів. Право здавати захист з дисципліни дається студент, який з урахуванням максимальних балів проміжних оцінок набирає не менш 60 балів.

Максимальна оцінка за результатами поточного контролю – 80 балів.

Зарахування кредитів навчального курсу можливе тільки після досягнення результатів, запланованих цією робочою навчальною програмою.

Практичні заняття

Бали	Критерії оцінювання
3	Робота виконана у встановлений термін. Студент самостійно визначає тип завдання і раціонально розв'язує його. Може розв'язувати комбіновані задачі. Звіт відповідає встановленим вимогам
2	Робота виконана самостійно з порушенням встановлених термінів. Студент самостійно визначає тип завдання та раціонально розв'язує його. Може розв'язувати комбіновані задачі. Звіт відповідає встановленим вимогам
1	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Студент не наводить потрібні формули. Виконує завдання, використовуючи алгоритм. Складений звіт містить неточності та помилки у висновках
0	Студент не розв'язує задачі
<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент програми 48 балів (16 завдань по 3 бали за кожне)</i>	

Поточний модульний контроль Відповіді на тести за результатами I ЗМ

Частка правильних відповідей, %	100	80	60	40	≤20
Бали	16	12	8	5	0

Відповіді на тести за результатами II ЗМ

Частка правильних відповідей, %	100	80	60	40	≤20
Бали	16	12	8	5	0

Оцінювання за результатами поточного контролю

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Виконання практичних завдань	16 × 3 бали = 48 балів	8 × 3 бали = 24 бали
Тестові запитання	2 × 16 балів = 32 бали	-
Контрольна робота	-	56
Разом	80	80

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Змістовний модуль	Відділення			
	Денне		Заочне	
	Вид роботи	Бали	Вид роботи	Бали
ЗМ 1	Практичних занять 8	24	Практичних занять 3	9
МК I	Тест	10	Тест	-
ЗМ 2	Практичних занять 8	24	Практичних занять 5	15
МК II	Тест	10	Контрольна робота	56
Залік	Тест	20	Тест	20
Разом		100	Разом	100

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Під час вивчення дисципліни застосовуються такі технічні засоби: мультимедійний проектор, інтерактивна дошка, персональний комп'ютер (системний блок, монітор, пристрій введення інформації), планшет або аналогічний девайс, підключений до інтернет через Wi-Fi-модем (роутер). А також: дистанційні платформи MOODLE, Google-клас та програмні інструменти MS Word, MS Excel, MS Power Point.

Вища освіта – чинник досягнення духовної, матеріальної незалежності та соціалізації молоді з обмеженими можливостями. Доступ до матеріалів дистанційного навчання з курсу «Зовнішньоекономічна діяльність» можна знайти за посиланням: <https://sites.google.com/view/ekonnuuk>.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Krugman P., Obstfeld M., Melitz M. International Trade: Theory and Policy. Harlow: Pearson, 2021. 512 p.
2. Jung J. Digital Transformation in Foreign Trade Operations. Journal of International Business Studies. 2022. Vol. 53(4). P. 789–805.
3. Saunders K., Christodoulides M. Global Market Strategy. Palgrave Macmillan. 2020. 340 p.

4. Valdes-Llaneza A. Entry Mode Strategies in Emerging Markets. *International Business Review*. 2023. Vol. 32(2). P. 201–215.
5. Jackson J., Charnovitz G. *International Trade Law*. Cambridge: Cambridge University Press. 2022. 416 p.
6. Legal Challenges in Post-Brexit Trade. European Commission. Brussels. 2021. 56 p.
7. Greenaway D., Milner C. *Trade Policy and Economic Integration*. Oxford University Press. 2020. 288 p.
8. Mavroidis P. State Capitalism and Trade Regulation. *World Economy*. 2023. Vol. 46(1). P. 32–48.
9. Howse R. *The WTO and Globalization*. Berlin: Springer. 2021. 250 p.
10. Role of APEC in Regional Trade Integration. *Asia-Pacific Business Review*. 2022. Vol. 28(3). P. 412–425.
11. Porter M. *Competitive Strategy in the Global Marketplace*. Boston: Harvard Business Review Press, 2023. 320 p.
12. Lewandowska A., Berniak-Wozny J., Ahmad N. Innovation and Competitiveness in SMEs. *Journal of Small Business Management*. 2021. Vol. 59(5). P. 901–918.
13. Cateora M., Graham J. *Global Marketing Management*. New York: McGraw-Hill, 2022. 464 p.
14. Marzanna Witek-Hajduk M., Zaborek P. Zaborek Social Media in Cross-Border Marketing. *International Journal of Marketing*. 2023. Vol. 41(2). P. 255–270.
15. McAfee A., Brynjolfsson E. *Big Data in International Trade*. Boston: Harvard Business Review Press, 2021. 240 p.
16. Belu M. AI in Trade Analytics. *Journal of International Economics*. 2022. Vol. 138(1). P. 112–129.
17. Hartmann T. *Cross-Border Leasing: Legal and Tax Challenges*. Berlin: Springer, 2023. 198 p.
18. Marintseva K., Athousaki R. Aircraft Leasing in Global Aviation. *Transportation Research Part E*. 2021. Vol. 152. P. 301–315.
19. Cantwell J. *Global Innovation Networks*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2020. 312 p.
20. EU Horizon Program and Tech Transfer. *Research Policy*. 2022. Vol. 51(8). P. 1782–1795.
21. McKenna A. *Maintenance Management in Global Supply Chains*. London: Routledge, 2021. 272 p.

22. Tariq B., Torshin I. IoT in Industrial Equipment Maintenance. *Journal of Manufacturing Systems*. 2023. Vol. 68(3). P. 450–465.
23. VandeWalle D. *Negotiating International Contracts*. The Hague: Kluwer Law International, 2022. 356 p.
24. Ma S., Chai Y., Jia F. Risk Allocation in Cross-Border Contracts. *Journal of International Commercial Law*. 2021. Vol. 38(2). P. 211–228.
25. Richman L. *Practical Guide to International Trade Contracts*. New York: LexisNexis, 2023. 408 p.
26. Fišer-Šobot S. ICC Incoterms 2020 and Contract Design. *Journal of World Trade*. 2020. Vol. 54(5). P. 701–718.
27. Sheffi Y. *Risk Management in Global Supply Chains*. Cambridge: MIT Press, 2021. 294 p.
28. Liegostaieva O. Currency Risk Hedging Strategies. *Journal of International Money and Finance*. 2023. Vol. 134. P. 125 — 128.
29. Primo Braga C. *Export Competitiveness: A Strategic Approach*. Berlin: Springer, 2022. 268 p.
30. Mbonigaba C., Sujatha S. Import Dependency and Supply Chain Resilience. *Supply Chain Management*. 2021. Vol. 26(4). P. 412–427.
31. Tallon S. *Performance Metrics in International Business*. Palgrave Macmillan. 2023. 304 p.